

SREČEVANJA S KNJIŽNICO GLASNIKA SED

Helena Rožman (urednica Knjižnice Glasnika SED od 2013)

Že površen pogled v bibliografijo Knjižnice Glasnika SED pokaže, da so publikacije te zbirke pravzaprav literatura, ki me je tesno spremljala tako v mojih študijskih letih kot tudi v času, ki sem ga kot etnologinja preživela v Kozjanskem regijskem parku. Nato pa se je ta tesen odnos razvijal, saj so tiski knjižnice omogočali tako vpogled v dejavnosti društva kot tudi posameznih njegovih članov. Dela, ki so na začetku izhajala v Knjižnici, so bila namreč tesno povezana s študijskim programom, ki smo ga v 80. letih 20. stoletja poslušali študenti etnologije in tudi zgodovine. V Knjižnici so med drugim izšla metodološka navodila, ki smo jih pri prof. dr. Janezu Bogataju obravnavali pri predmetu o metodiki. Za vse, ki smo študirali zgodovino, pa je bila še kako aktualna tudi publikacija, ki je opredeljevala razmerja med obema znanstvenima disciplinama. Za diplomantko etnologije, ki se je zaposlila na Kozjanskem, je bil – lahko rečemo – obvezno čtivo tudi Zbornik 1. kongresa jugoslovanskih etnologov in folkloristov, ki je bil med 5. in 9. oktobrom 1983 v Rogaški Slatini.

Kot pomemben del izdaj v sklopu Knjižnice vidim zbornike posvetov oziroma srečevanj med slovenskimi in hrvaškimi etnologi. Posebej so mi ostale v spominu *Vzporednice* oziroma terensko delo, ki je bilo nato predstavljeno na srečanju. Leta 1987 smo namreč na Kozjanskem organizirali multidisciplinarno delavnico, na kateri smo sodelovali tako etnologi kot tudi arhitekti in umetnostni zgodovinarji, ki smo vsak s svojega zornega kota spoznavali mojo matično pokrajino in območje, na katerem sem kar nekaj let tudi strokovno delala. Kot študentka zgodovine in etnologije in tudi štipendistka takrat še Spominskega parka Trebče sem takrat prvič imela možnost spoznati, kako organizirati in izvesti študentsko raziskovalno delavnico, kar mi je potem ob izvajanju različnih oblik raziskovalnega dela v zavarovanem območju in na poznejših delovnih mestih še kako koristilo. Zame pa je bila še lepša in bogatejša izkušnja terenske raziskave s takrat že uveljavljeno hrvaško raziskovalko Jasno Čapo, s katero sva na slovenski in hrvaški strani reke Sotle raziskovali narodnostno mešane zakonske zveze. Prispevek je bil nato predstavljen na *Vzporednicah* v Dolenjskih Toplicah. Moje drugo »bližnje« srečanje z *Vzporednicami* in Knjižnico Glasnika SED pa je znova povezano s Kozjanskim. Leta 2006 je namreč strokovno srečanje slovenskih in hrvaških etnologov potekalo v Podsredi, zbornik posvetovanja pa sem sourejala s kolegicama Alenko Černelič Krošelj in Tanjo Rozenbergar Šega. To pa je bila zame ne sicer prva, a do takrat daleč najpomembnejša uredniška izkušnja, ki se z današnjega vidika kaže kot uvod v dolgo in zelo tesno povezavo tako s Slovenskim etnološkim društvom kot tudi s Knjižnico Glasnika

SED. Kamenček izstopajoče barve v mozaiku tega odnosa je izid monografije *Razvojno varstvo dediščine na primeru Kostanjevice na Krki* leta 2012. Vsi, ki smo imeli možnost za izdajo naših zapisov, prav gotovo na poseben način cenimo dejavnosti društva, uredniških odborov in urednikov Knjižnice, ki leto za letom skrbijo za izhajanje aktualnih del z našega matičnega strokovnega področja. V letih, ko so v moje roke prihajale prve publikacije Knjižnice, si prav gotovo nisem predstavljala, da bo nekoč med njimi tudi moje besedilo. S tega vidika pa tudi uredniško delo, ki ga trenutno opravljam v Slovenskem etnološkem društvu in pri Knjižnici Glasnika SED, dobiva drugačen pomen.

V letu 2015 v Knjižnici izhaja obsežna monografija *Mati fabrika, mesto in dom*, ki je plod večletnega strokovnega dela kolegice dr. Karle Oder. Z monografijo, ki znova odpira zelo aktualno vprašanje varovanja in predstavljanja industrijske dediščine, Slovensko etnološko društvo in nenazadnje tudi slovenska etnologija kažeta, da znata prepoznavati teme, ki pomembno sooblikujejo tako muzejsko kot tudi raziskovalno sfero. Društvo je v zadnjih letih o industrijski dediščini že razpravljalo, in sicer na *11. vzporednicah med slovensko in hrvaško etnologijo* v takrat na novo vzpostavljenem Mestnem muzeju Krško. Monografija Karle Oder dopolnjuje niz strokovnih in znanstvenih del, ki so izšla v Knjižnici Glasnika SED o industrijski dediščini, je pa to prvo delo, ki kompleksno predstavlja tudi okolje, tesno povezano z delovanjem železarne, predstavljene kot gibalo dela Koroške. Karla Oder je svoje raziskovalno delo o industrijski dediščini razen v monografiji predstavila tudi z muzejskimi postavitvami, s katerimi je železarno in njen vpliv na vsakdanje življenje prebivalcev Raven na Koroškem in na njihovo neposredno okolje približala tako prebivalcem Koroške kot tudi drugih slovenskih pokrajin, kjer so razstave gostovale, hkrati pa je na to kulturno dediščino ob različnih priložnostih opozarjala tudi v tujini. Z znanstveno monografijo pa tema vstopa tudi med tiske Knjižnice Glasnika SED.

Sedanji člani uredniškega odbora Knjižnice si ob vsakokratnem izboru besedila, ki ga objavimo v zbirki, seveda želimo, da to ne doseže le članov Slovenskega etnološkega društva, ampak – ker so dela praviloma družbeno aktualna in zanimiva – tudi druge znanstvene discipline. Predvsem pa upamo, da ga bodo prebirali tudi ljudje v okoljih, o katerih pripoveduje.

Ob zaključku zapisa pa naj seveda kot trenutna urednica Knjižnice Glasnika SED in še bolj kot etnologinja in članica Slovenskega etnološkega društva temu zaželim uspešno in plodovito delovanje, saj je od tega odvisno tudi branje, ki ga članom ponudi Knjižnica Glasnika SED!

* Helena Rožman, dr. arh., prof. zgod. in univ. dipl. etn., muz. svet., vodja Mestnega muzeja Krško, Galerije Krško in Gradu Rajhenburg, Kulturni dom Krško, Trg Matije Gubca 2, 8270 Krško; helena.rozman@mestnimuzejkrsko.si.